

KARTA INWENTARYZACYJNA GEOSTANOWISKA

Piotr Migoń

Informacje ogólne		
Nr obiektu	080	
Nazwa obiektu (oficjalna, obiegowa lub nadana)	DŁUŻYCA	
Współrzędne geograficzne [WGS 84 – hddd.dddd]	Długość: 15°52'02" Współrzędne odnoszą się do gołoborza zachodniego (większego)	Szerokość: 51°03'25"
Gmina	Świerzawa	
Opis lokalizacyjny	Rumowiska skalne (gołoborza) na stromych stokach Dłużycy znajdują się w przełomowej dolinie Kaczawy między Sędziszową a Nowym Kościołem, na jej prawym zboczu. Odległość od centrum Nowego Kościoła wynosi 1,5 km w kierunku południowym.	
Rozmiary (np. długość, szerokość, wysokość, powierzchnia)	Wymiary największych odsoniętych (nieporośniętych) pól głazowych wynoszą 50 x 25 m (zachodnie) i 45 x 20 m (wschodnie).	
Charakterystyka naukowa geostanowiska		
Reprezentowana dziedzina nauk o Ziemi (np. tektonika, litologia, stratygrafia, geomorfologia)	Litologia – riolity Geomorfologia – rzeźba fluwialno-denudacyjna, rzeźba peryglacialna	
Rodzaj obiektu	Rumowisko skalne (gołoborze)	
Litologia	Riolit (dolny perm)	
Forma rzeźby terenu	Zbocze doliny przełomowej, ze skałkami i rumowiskami skalnymi	
Geneza obiektu (naturalny, antropogeniczny)	Obiekt naturalny	
Ogólny kontekst geologiczno-geomorfologiczny	Rumowiska riolitowe zalegają na bardzo stromym zboczu w przełomowym odcinku Kaczawy pomiędzy Sędziszową a Nowym Kościołem. Na tym odcinku, zapewne podczas zaniku ostatniego lądolodu na tym terenie (złodowacenie San 2), nastąpiła znacząca zmiana hydrograficzna. Kaczawa, wcześniej płynąca na północny zachód, w kierunku dzisiejszej doliny Skorej, wyrzeźbiła nowy odcinek przecinający rozległy maszyn riolitowy, który z racji dużej odporności riolitów nabrał cech przełomu strukturalnego. Wysokość zbocza w przełomie dochodzi do 100-	

	120 m, przy nachyleniu dochodzącym do 40°. Zbocza odcinka przełomowego są fragmentami przekształcone przez osuwiska, a wychodnie riolitów podlegały silnemu wietrzeniu mechanicznemu, dostarczając materiału gruzowo-głazowego do tworzenia rumowiskowych pokryw głazowych.
Opis obiektu z punktu widzenia nauk o Ziemi	<p>Właściwym geostanowiskiem są dwa nieporośnięte lasem płaty stokowego gołoborza o cechach pokrywy głazowej, zbudowanej z ostrokrawędzistych odłamków riolitu i zalegającej na stoku o nachyleniu około 35°. Powstały one w zasadniczej formie w warunkach środowiska peryglacjalnego w plejstocenie, gdy wychodnie spękanych riolitów na stromym zboczu doliny przełomowej były poddane intensywnemu wietrzeniu mechanicznemu, a rozdrobniony materiał skalny osuwał i osypywał się w dół stoku. Wielkość odłamków, przeciętnie między 25 a 50 cm długości, jest generalnie odzwierciedleniem gęstości spękań, ale zdarzają się również bloki o długości powyżej 2 m, zapewne będące wynikiem odspojenia i przewrócenia się niewielkich baszt skalnych. Oprócz płatów nieporośniętego rumowiska na stoku występują pokrywy gruzowo-głazowe częściowo porośnięte, a w górnych odcinkach stoku występują skalne ścianki i żebra, zasilające rumowiska. Z nieporośniętych gołoborzy rozciąga się ograniczony widok na przełomową dolinę Kaczawy, ze stromymi zboczami i płaskim aluwialnym dnem.</p> <p>O walorach stanowiska stanowi litologia materiału tworzącego gołoborza. Pokrywy gruzowo-głazowe są dość powszechne na stokach wzniesień bazaltowych Pogórza Kaczawskiego (Ostrzyca, Muchowskie Wzgórza, Górzec), ale bardzo rzadkie w riolitach.</p>
Historia badań naukowych	Obecność przełomowego odcinka Kaczawy przez masyw riolitowy była wzmiankowana w ogólnych opracowaniach poświęconych geomorfologii regionu (Dylikowa, 1952; Jahn, 1966), ale pierwszym obszerniejszym opracowaniem była praca Traczyka (2011). Rozmieszczenie i cechy osuwisk w przełomowej dolinie Kaczawy przedstawili Kowalski i Wojewoda (2018).
Wartości dodatkowe (historyczne, biologiczne)	Nie stwierdzono
Bibliografia (najważniejsze pozycje)	<p>Traczyk A., 2011. Morfologia i geneza przełomowego odcinka doliny Kaczawy między Sędziszową a Nowym Kościołem na Pogórzu Kaczawskim. <i>Przyroda Sudetów</i>, t. 14, s. 167–180.</p> <p>Kowalski A., Wojewoda J., 2018. Nowo rozpoznane formy osuwiskowe w dolinie Kaczawy na Pogórzu Kaczawskim (Sudety Zachodnie). <i>Landform Analysis</i>, vol. 34, s. 15–27.</p>
Inne uwagi	Brak uwag
Stan i możliwości wykorzystania	
Możliwości wykorzystania obiektu do celów edukacyjnych	Obiekt atrakcyjny ze względów merytorycznych i krajobrazowych, ilustrujący rozwój zboczy doliny przełomowej w warunkach środowiska peryglacjalnego, natomiast możliwości

	wykorzystania ogranicza utrudniona dostępność (brak oznakowanego dojścia) i względy bezpieczeństwa.
Dostępność: ograniczenia, bezpieczeństwo	Obiekt dostępny bez formalnych ograniczeń. Poruszanie się po stromych stokach Dłużycy, a zwłaszcza po niestabilnych gołoborzach, wymaga szczególnej ostrożności.
Istniejąca infrastruktura turystyczna	Brak. Najbliższy szlak turystyczny (niebieski, z Nowego Kościoła na Zawodną) przebiega w odległości około 0,5 km od gołoborzy. Dojście nie jest oznakowane.
Istniejące i potencjalne zagrożenia	Nie stwierdzono

Dokumentacja graficzna

080_1 Gołoborza ryolitowe, z ograniczonym widokiem na przełomową dolinę Kaczawy.

080_2 Struktura gołoborza ryolitowego, wyżej zbiorowiska ciepłolubnych dąbrów.

080_3 Pokrywa głazowa porośnięta lasem rozciąga się na niemal całej pozostałej długości stoku Dłużycy opadającego do dna doliny Kaczawy.